

ТЕКСТИ І ВПРАВИ

Вправа 1.

1. Утворіть усі форми Praesens indicativi activi від дієслова **γιγνώσκω** – *знати*.
2. Утворіть усі форми Praesens imperativi activi від дієслова **λέγω** – *говорити*.
3. Утворіть Infinitivus praesentis activi від цих дієслів.

Вправа 2.

Прочитайте речення, визначте дієслівні форми і перекладіть.

1. Εῦ γράφει.
2. οὐ γιγνώσκω.
- 3 ποῖ τρέχεις;
4. ἀεὶ εῦ μανθάνουσιν.
5. νῦν οὐ λέγομεν, ἀλλὰ γράφομεν.
6. πόθεν τρέχουσιν; ἐκεῖθεν τρέχουσι.
7. μὴ γραφόντων ἐνταῦθα. γραφόντων ἐκεῖ.
8. καλῶς ἀκούομεν.
9. ἀρ' ἐθέλεις πίνειν; μάλα.
10. Ἐθέλεις ἐσθίειν; μάλιστα.
11. πολλάκις Ἑλληνικὰ γράφομεν, ἀλλ' οὐκ ἀναγιγνώσκομεν.
12. οὐκ ἀκούω.
13. οὕποτε καλῶς γράφουσιν.
14. γράφει μὲν καλῶς, ἀναγιγνώσκει δὲ κακῶς.

ἀεί завжди

ἀκούω слухати, чути

ἀλλά але, а

ἀνα-γιγνώσκω читати

ἄρα питалина частка чи, чи не

γιγνώσκω знати

γράφω писати

δέ частка але, же, однак, з іншого боку

ἐθέλω (**θέλω**) (*fut.* θελήσω) бажати,

хотіти

ἐκεῖ *adv.* там

ἐκεῖ-θεν відтіля, звідти

Ἑλληνικά *adv.* грецькою (мовою)

ἐνταῦθα *adv.* тут

ἐσθίω їсти

εὖ *adv.* добре

κακῶς *adv.* погано

καλῶς *adv.* гарно

λέγω говорити

μάλα *adv.* дуже

μάλιστα *adv.* надзвичайно

μανθάνω учитися, навчатися

μέν (разом з δέ) як, з одного боку (*часто не перекладається*)

μὴ (заперечення через волевиявлення, на відміну від прямого заперечення οὐ) не

νῦν *adv.* тепер, зараз

οὐ (**οὐκ**, **οὐχ**) не

οὕποτε *adv.* ніколи

πίνω пити

πόθεν *adv.* звідки?

ποῖ *adv.* куди?

πολλάκις *adv.* часто

τρέχω бігти

Вправа 3.

1. Τίς ἔστιν; φιλόσοφός ἔστιν. 2. λέγουσι, ὅτι φιλόσοφός ἔστιν.
3. πρέπει πράττειν. 4. χρὴ ἀγγέλλειν.

Вправа 4

1. Ἐγὼ καὶ σὺ πολλάκις Ἑλληνικὰ γράφομεν, ἀλλ' ὄλιγάκις ἀναγιγνώσκομεν.
2. Σοὶ λέγομεν τάδε.
3. Τάδε ἀκούομεν ὑμῶν.
4. Τάδε πρὸ σοῦ ἀκούομεν.
5. Οὐδείς σου ἀκούει.
6. Μηδεὶς πρὸ ὑμῶν λεγέτω.
7. Τοὺς μὲν φεύγω, τοὺς δὲ οὗ.
8. Φεύγομεν ὑμᾶς.
9. Μὴ φύλαττε.
10. Μεθ' ἡμῶν βαίνει.
11. Προφύλαττε.
12. Πολλάκις χαλεπαίνω σοι διὰ τάδε καὶ βαρέως φέρω.
13. Διδάσκομεν ὑμᾶς τάδε.
14. Μὴ θαύμαζέ με.
15. Θεραπευόντων ἡμᾶς.
16. Διὰ τί πολλάκις γράφεις;
17. Σὺ Ἑλλην εἶ καὶ ήμεῖς Ἑλληνές ἔσμεν.
18. Λέγω, ὅτι ἀμαρτάνεις.
19. Άρχε τοῦδε.
20. Βασιλεύετε ἡμῶν.
21. Χρὴ Ἑλληνικὰ ἀναγιγνώσκειν.
22. Οὐχ ὑμεῖς,
- ἀλλ' ήμεῖς γράφομεν τάδε.
23. Γράφετε ήμιν τάδε.

Текст № 1

Αναγιγνώσκομεν ἐν ταῖς βίβλοις, ὅτι οἱ Ἑλληνες πάλαι τὴν ἥπειρον τάς τε νήσους τὰς ἐν τῷ πόντῳ Αἰγαίῳ καὶ ἐν τῷ πόντῳ Εὔξείνῳ οἰκίζουσιν.

Λέγουσι, ώς ὁ λεώς οἴκους ἀπὸ ξύλου καὶ πλίνθου ἔχει καὶ τὰ τῶν θεῶν ίερὰ καὶ νεώς ἀπὸ μαρμάρου ἰδρύει.

Οἱ τότε ἄνθρωποι ἐν οἴκοις ζῶα ἔχουσιν· ἵππους, ταύρους, ὄνους. Καὶ τοὺς ἀγροὺς εὖ θεραπεύουσι καὶ ἐκεῖ ἀμπέλους φυτεύουσιν. Οἱ Ἑλληνες πλοῖα ἐπὶ μεταλλικὰ πολλάκις πέμπουσι καὶ χρυσόν, ἀργυρόν, χαλκὸν καὶ σίδηρον εύρισκουσιν.

Θησαυροὺς εἰς τοὺς οἴκους παρέχουσιν. Οἱ οἰκεῖοι μάλιστα θησαυροὺς θαυμάζουσι καὶ λέγουσι· Ως καλὸν βίον νῦν ἔχομεν.

Τεκτ Νο 2

Περὶ τοῦ τῶν Ἀχαιῶν βίου

“Ομηρος ὃς ὁ ἄριστος καὶ μέγιστος ἀοιδός ἐστιν τὸν Ἑλληνικὸν λεῶν (λαὸν) Ἀχαιούς, Ἀργείους καὶ Δαναοὺς ὄνομάζει. Λέγει, ὅτι ἀπὸ παλαιοῦ οἱ Ἀχαιοὶ μάχιμοί εἰσιν καὶ μετὰ τῶν συμμάχων πολέμων μετέχουσιν. Ο γὰρ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνθρώπων βίος χαλεπός ἐστιν· οὐκ ἔχουσιν ἵκανὸν σῖτον καὶ οἶνον, εἰ καὶ τοὺς πόνους μὴ φεύγουσιν. Τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ τερπνὰ ἀπὸ τῶν πολέμων οἱ Ἀχαιοὶ ἔχουσι καὶ τοὺς ἐναντίους ὀνειδίζουσι, οἵ εἰς πόλεμον οὐ καταβαίνουσιν. Πολλάκις καὶ ὑπὲρ τῶν οἰκείων στρατεύουσιν.

Καὶ περὶ τῶν τῶν Ἀχαιῶν θεῶν ὁ Ὅμηρος ἄδει. Λέγει, ὅτι καλὰ πρόσωπα ἔχουσι καὶ κάτω τοῦ ὑψηλοῦ μετώπου αὐτοῖς γλαυκοὶ ὄφθαλμοὶ λάμπουσιν. Οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς θεοὺς ἀθανάτους ὄνομάζουσι, δώροις τέρπουσι.

Τεκτ Νο 3

Απὸ παλαιοῦ οἱ ἀνθρωποι μακρὸν χρόνον ἐπίστευον, ὅτι οἱ θεοὶ πανταχοῦ πάρεισιν, τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου μετέχουσι καὶ τοῖς μὲν τὸν ὅλβον παρέχουσι, τοῖς δὲ οὕ, βίον καὶ θάνατον δῶρα τῶν θεῶν ἐνόμιζον. Τοῖς θεοῖς παντοῖα θηρία ἔθυον, ὥσπερ ἵππους καὶ ταύρους.

Οἱ μὲν Ἀχαιοὶ τοὺς θεοὺς ἀνθρώπους ἐνόμιζον, οἱ δὲ βάρβαροι, ὥσπερ οἱ Σκύθαι, ἡλίῳ καὶ ἀνέμῳ ἔθυον. Οἱ μὲν πρῶτοι τοὺς θεοὺς μάλιστα ἐθεράπευον καὶ τοῖς θεοῖς βωμοὺς καὶ ιερὰ ἴδρυον, οἱ δὲ πολλάκις οὔτε βωμούς, οὔτε νεώς κατεσκεύαζον.

“Υστερον οἱ Ἀθηναῖοι τὰ τῶν θεῶν ιερὰ καλὰ εἶχον. Οἱ ξένοι ἐκάστου ἐνιαυτοῦ Ἀθήναζε ἦκον καὶ τοὺς νεώς ἐθαύμαζον. Ότε οἴκαδε ἦκον, τοῖς οἰκείοις θαυμάσια ἔργα τὰ τῶν Ἀθηναίων ἔλεγον.

Текст № 4

Περὶ τῶν θεῶν

Οἱ τῶν Ἀχαιῶν ἀοιδοὶ ἥδον πολλοὺς μὲν θεοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ, πολλοὺς δ' ἐν τοῖς ποταμοῖς ἥ ἐν τοῖς ἀγροῖς βιοτεύειν. Ἐνόμιζον δὲ οἱ Ἀχαιοὶ μεγίστους θεοὺς εἶναι δώδεκα· Ζεύς, Ἡρα, Ποσειδῶν, Δημήτηρ, Απόλλων, Ἄρτεμις, Ἄρης, Ἀφροδίτη, Αθηνᾶ, Ἔρμης, Ἔστία, Ἡφαίστος.

Ἐκάστῳ δὲ τῶν θεῶν ἵδιον ἔργον εἶναι ἐνόμιζον. Ζεὺς κύριος θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἦν. Ποσειδῶν ἥρχε τῶν ποταμῶν καὶ τοῦ πόντου. Ἐρμῆς τῶν θεῶν ἄγγελος ἦν καὶ τῶν ὁδῶν ἥρχεν. Δημήτηρ καρπῶν καὶ σίτου θεὸς ἦν.

Απὸ παλαιοῦ οἱ Ἑλληνικοὶ ἀνθρωποί θεοὺς ξένους ἐξ ἀλλοτρίων λαῶν ἐξῆγον καὶ ὕστερον τοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου θεοὺς ἐθεράπευνον ἀντὶ τῶν παλαιῶν θεῶν.

Текст № 5

Περὶ τῶν ἀργοναυτῶν

Οἱ παλαιοὶ ἀοιδοί, ὡς Λίνος, Μουσαῖος, Ἀρίων, Ὁρφεὺς καὶ ἄλλοι ἥρωϊκοὺς ἄθλους τοὺς τῶν Ἀχαιῶν προγόνων ἥδον, μάχας αὐτῶν καὶ νίκας. Ἡιδον τὴν τῆς Αργοῦς* πορείαν, τὴν τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἔξοδον καὶ τὸν κατὰ τοὺς ἐν τῷ Ἰλίῳ πόλεμον.

Περὶ δὲ τῶν ἀργοναυτῶν καὶ περὶ τῆς πορείας αὐτῶν οἱ μῦθοι τάδε ἔλεγον. Φοίξος καὶ Ἑλλη τέκνα τῆς Νεφέλης ἥσαν. Ὅτε δεινὸν κίνδυνον ἔκινδύνευον, λέγει ἡ θεὸς πρὸς αὐτοὺς· συμβουλεύω ύμῖν φεύγειν, ὅπῃ ἀσφάλεια ύμῖν ἐστιν, ὅθι κίνδυνος ύμῖν οὐκ ἐστιν. Ἡ Νεφέλη παρὰ Ἐρμοῦ χρυσόμαλλον κριὸν λαμβάνει, ἐφ' οὗ τὰ τέκνα πρὸς ἄρκτον πρὸς τοὺς Κόλχους ἔφευγον. Ἀλλ' ἐν πορείᾳ ἡ Ἑλλη εἰς πόντον πίπτει, διὸ νῦν Ἑλλήσποντον ὄνομάζομεν. Φοίξος δὲ τὸν κίνδυνον φεύγει, εἰς Κόλχους ἥκει, ὃν Αἰήτης ἐβασίλευεν καὶ οἱ περὶ αὐτόν. Ὅτερον τὸν χρυσόμαλλον κριὸν τοῖς θεοῖς θύει.

Ἀργώ, οὓς ἡ – Αργο (κοραβελъ аргонавтив)

Вправа 5

1. Οί νόμοι τοῖς ἀνθρώποις δίκην καὶ ἀδικίαν δρίζουσιν.
2. Ήσυχίαν ἄγομεν ἐν ταῖς συμφοραῖς.
3. Η γλῶττα πολλάκις ἐστὶν αἰτία ἔχθρας.
4. Αρχὴ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρὰς δὲ τὸ ψέγειν.
5. Η ἐπιστήμη πηγὴ ἐστι τῆς σοφίας, ἀλλ' οὐ τῆς ἀρετῆς.
6. Οἱ Στωϊκοὶ τὴν μὲν φιλοσοφίαν ἡκαζον τῇ ἰατρικῇ, τοὺς δὲ φιλοσόφους τοῖς τῆς ψυχῆς ἰατροῖς.
7. Νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους.
8. Ἰδίας νόμιζε τῶν φίλων τὰς συμφοράς.

Текст № 6 Περὶ Πυθαγόρου

Πυθαγόρας, ὁ γεωμέτρης, τὸ πάλαι τὴν τῆς σοφίας δόξαν εἶχεν. Τοιγαροῦν ἐν τῇ τοῦ Πυθαγόρου παιδείᾳ καὶ ὁμιλίᾳ νεανίαι ἦσαν.

Οἱ τοῦ Πυθαγόρου μαθηταὶ ἐσπούδαζον περὶ τὰς ἐπιστήμας. Πυθαγόρας δὲ τοὺς μαθητὰς τὴν μαθηματικὴν θεραπεύειν ἐκέλευε καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐπαίδευεν. Πολλάκις δὲ τοῖς μαθηταῖς ἔλεγεν «Θύετε ταῖς Μούσαις· αἱ γὰρ Μοῦσαι στέργονται τὴν σοφίαν καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας».

Вправа 6

1. Πολυμαθία νοῦν οὐ διδάσκει.
2. Οἱ δοῦλοι τῆς θαλάττης φέρουσι τῷ πλῷ ὡφέλειαν.
3. Αἱ Μοῦσαι τοῖς ποιηταῖς εὔνοιί εἰσιν.
4. Οὐ μόνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ νῷ βλέπομεν.
5. Ἀπλοῦς μὲν ὁ τοῦ δικαίου λόγος, διπλοῖ δ' οἱ τοῦ ἀδίκου λόγοι.
6. Νεῦρα μὲν καὶ ὄστα ἀνθρώπων φθαρτά ἐστιν, ὁ δὲ νοῦς ἀθάνατος.
7. Τὰ μὲν τῶν στρατηγῶν ὅπλα ἐστὶ ἀργυρᾶ ἢ χρυσᾶ, τὰ τῶν στρατιωτῶν χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ.
8. Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά.
9. Ἀνθρωπος τῶν ἀλλων ζώων διαφέρει τῷ νῷ καὶ τῇ φωνῇ.

Τεκст № 7

Τὰ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν

Οἱ Ἑλληνικοὶ ποιηταὶ ὄλιγα περὶ χρόνων τῶν πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου λέγουσιν. Νῦν δῆλόν ἐστι ὅτι πολλοὶ λαοὶ ἥπειρον νήσους τε ὥκιζον πρὶν τοὺς Ἀχαιοὺς τάσδε τὰς χώρας οἰκίζειν. Ἡ τῶν λεών τῶν τοῦδε τοῦ χρόνου παιδεία ἐν ἀκμῇ ἦν. Μίνως τῆς Κρήτης ἥρχε, ὅθι παντοῖαι τέχναι ἥκμαζον· μουσική, πλαστική, ζωγραφική δὲ μάλιστα. Ὄτε οἱ Ἀχαιοὶ εἰς Κρήτην εἰσέβαλλον, πολλὰ παρὰ τῶν Κρητῶν ἐλάμβανον καὶ ἡ παιδεία ἡ τῶν Ἀχαιῶν ἥκμαζεν. Τότε τὸ πρῶτον γραφικὴν τέχνην εἶχον.

Πολλῶς δὲ ὑστερον τὰ ἔργα τὰ τῶν Ἀχαιῶν Ὁμηρος ἥδεν. Ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδυσσεία ἀθάνατα ἔργα Ὁμήρου ἐστὶν τοῦ ἀρίστου ἀοιδοῦ. Καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι οἱ γονεῖς [βατύκι] αὐτοῦ θνητοὶ ἦσαν, οἱ δὲ, ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ νύμφη καὶ ὁ πατήρ ἦν θεὸς τῶν ποταμῶν.

Τῶν ἀοιδῶν ἦν ἄδειν τὰ τῶν προγόνων ἔργα, ὁραψωδῶν δὲ μόνον τὰ τῶν ἀοιδῶν ἐπαναλαμβάνειν. Πολλοὺς χρόνους ὁραψωδοὶ τὰ τοῦ Ὁμήρου ἔργα διέσφαζον καὶ ήμεῖς νῦν αὐτὰ ἀναγιγνώσκομεν.

Τεκст № 8

Τὰ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν

Οἱ μῦθοι δέ περὶ τῆς τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου αἰτίας τάδε ἔλεγον. Ἐν τῇ Θετταλίᾳ ἥρχε ποτε Πηλεύς. Ἐπεὶ οὖν ὁ γάμος ἦν αὐτοῦ καὶ Θέτιδος, τῆς κατὰ θάλατταν θεοῦ, Ἔρις, ἡ τῆς διαφορᾶς θεά, οὐ παρῆν, ὅτι οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαὶ μάλιστα αὐτῇ ἔχαλέπαινον.

Ἡ Ἔρις οὖν εἰσβάλλει διὰ τῆς θύρας χρυσοῦν μῆλον, ἐν ᾧ ἐπιγραφὴ ἦν. Τῇ καλλίστῃ. Ἐπεὶ Αφροδίτη, Αθηνᾶ καὶ Ἡρα ἥριζον ἀλλήλαις, Ζεὺς ἐκέλευε τὸν τοῦ Πριάμου υἱόν, Πάρις ὄνομα, κάλλιστον τὴν μορφήν, αὐτὰς δικάζειν. Αφροδίτη τῷ νεανίᾳ λέγει. Ἐμόν σοι δῶρόν ἐστι καλλίστη γυνή. Καὶ ὁ Πάρις χρυσοῦν μῆλον αὐτῇ δικάζει. Ἡ τοῦ Πάριδος δίκη τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου αἰτία ἦν.

Текст № 9

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΡΟΙΑΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Απὸ παλαιοῦ οἱ Ἀχαιοὶ ἥθελον τῆς ἀκτῆς τῆς Ἀσίας ἄρχειν, διὸ πολλάκις εἰς Ἀσίαν στρατοὺς ἐπεμπον. Δένα ἐνιαυτοὺς οἱ Ἀχαιοὶ σὺν τοῖς συμμάχοις περὶ Τροίαν ἐπολέμουν. Ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπρώτευε, ὁ δὲ Ἔκτωρ τῷ Τρωϊκῷ λεώ. Πολλῷ ὕστερον Ὄμηρος περὶ τῶν τοῦ δεκάτου ἐνιαυτοῦ ἥδεν. Ἀλλοι ἀοιδοὶ λέγουσι τοὺς Ἀχαιοὺς ξύλινον ἵππον πράττειν καὶ ἔνδον τοὺς ἀνδρείους Ἀχαιοὺς κρύπτειν. Τῷ δεκάτῳ οὖν ἐνιαυτῷ οἱ Ἀχαιοὶ δόλῳ τῆς Τροίας κρατοῦσι καὶ τὸν Ἰλιον καὶ τὴν χώραν διαφθείρουσιν.

Οἱ νῦν πολὺν χρόνον ἐνόμιζον οὐκ ἀληθινὰ ἔργα τὰ Ὄμηρον εἶναι. Νῦν δὲ πιστεύομεν τὰ Τρωϊκὰ ἀληθινὰ εἶναι. Ὁ γὰρ Γερμανικὸς ἔμπορος (Γενρίχ Σλίμαν), ὅτε ἔτι νέος ἦν, τὸν νοῦν ἔτρεπεν ἐπὶ τοὺς ἀρχαίους μύθους· μάλιστα γὰρ αὐτοὺς ἐφίλει. Καὶ ὀρυττε σὺν ἑταίροις αὐτοῦ. Οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ ὕστερον μεγίστους πύργους καὶ πολλοὺς θησαυροὺς ἐξάρυττεν. Ηὕρισκε χρυσοῦν κόσμον, ἀργυρᾶ ποτήρια καὶ χαλκᾶ ὅπλα καὶ ὄστα ἀνθρώπων καὶ ἄλλα πολλά.

Вправа 7

1. Ἡ στρατιὰ πείθεται τῷ στρατηγῷ.
2. Η τῶν Ἀθηναίων πολιτείᾳ ἄρχεται ύπὸ τοῦ δήμου.
3. Τὰ τέκνα εἰς διδασκαλεῖν κομίζονται ύπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ.
4. Οἱ ἀθληταὶ ἐλαίω χρίονται.
5. Τῇ θεῷ ὡρᾷ γῆ ἀνθίζεται.
6. Υπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐταριχεύοντο οἱ νεκροὶ καὶ οὕτω διεσώζοντο εἰς ἀεί.
7. Ζήνων ὁ φιλόσοφος λαλιᾶς πάμπαν απείχετο.
8. Τῷ βουλομένῳ οὐδὲν χαλεπόν ἐστιν.
9. Οὐ χρὴ ἀποβλέπειν εἰς τὰ λεγόμενα, ἀλλ' εἰς τὰ ἔργαζόμενα.

Вправа 8

1. Οἱ στρατιῶται ἐμάχοντο ἀμα πορευόμενοι.
2. Μεταπεμπομένου ἀδελφοῦ οὐκ ἐθέλει ἥκειν.
3. Κακῆς ἀπ' ἀρχῆς γίγνεται τέλος κακόν.
4. Τῆς διὰ τῆς ἐρημίας πορευομένης στρατιᾶς οἱ προδόται ἐπήγοντο τοὺς πολεμίους.
5. Οἱ τοῖς νόμοις μὴ πειθόμενοι ύπὸ τῶν δικαστῶν κολάζονται.
6. Τῶν τῶν Περσῶν τριήρων πλησιαζομένων οἱ Ἀθηναῖοι ύπὲρ τῆς ἐλευθερίας μάχεσθαι παρεσκευάζοντο.
7. Πάσης γε λύπης γίγνετ' ἰατρὸς χρόνος.
8. Ανάγκῃ οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

Вправа 9

1. Σπουδὴ καὶ πόνος βεβαιότατος θησαυρός ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ. 2. Παλαιάτατον ἔθος ἦν τοῖς Αθηναίοις ἐν τῇ τῶν Διονυσίων ἕορτῇ τράγους τῷ θεῷ θύειν. 3. Ἐν τοῖς παλαιτέροις χρόνοις Μίλητος καὶ Κόρινθος πλουσιώτεροι καὶ ἐνδοξώτεροι ἦσαν ἡ Αθῆναι. 4. Οἱ Σπαρτιάται Ἠσαν πολεμικώτατοι καὶ ἀνδρειότατοι τῶν Ἑλλήνων. 5. Μηδὲν τοῖς πολίταις ἐλευθερίας τιμιώτερόν ἐστιν. 6. Πολλάκις ὁράνον ἐστι πυνθάνεσθαι ἢ ἀποκρίνεσθαι.

Вправа 10

1. Πολλοὶ ἄνθρωποι οὔτε ἔαυτοῖς οὔτε ἄλλοις ὥφελιμοί εἰσιν. 2. Ήμᾶς αὐτοὺς ἥκιστα γιγνώσκομεν. 3. Βούλου ἀρέσκειν τοῖς ἑταίροις, μὴ σαυτῷ μόνον. 4. Ήμᾶς μὲν τὰ ἡμέτερα, ὑμᾶς δὲ τὰ ὑμέτερα εὐφραίνει. 5. Ἐγὼ μὲν τὰ ἐμαυτοῦ πράττω, σὺ δὲ τὰ σεαυτοῦ. 6. Εὐκλείδης λέγει· τὰ τῷ αὐτῷ ἵσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἵσα. 7. Πάντα ὁρεῖ καὶ οὐδὲν ἀεὶ ταύτῳ μένει.

8. Ὄν γὰρ θεοὶ στέργονται, ἀποθνήσκει νεός. 9. Οὐχ οὗτος πλούσιός ἐστιν, δις πολλὰ ἔχει, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος, ὃ τὰ αὐτοῦ ἀρέσκει.

Вправа 11

1. Μὴ μόνον λέγωμεν, ἀλλὰ καὶ πράττωμεν. 2. Σωφρόνως βουλευώμεθα. 3. Τί λέγω πρὸς τοὺς σοὺς λόγους; 4. Πότερον μένωμεν ἢ πορευώμεθα; 5. Μὴ ἐξαπατῶμεν ἡμᾶς αὐτούς. 6. Οἱ Ἑλληνες ἀλλήλοις ἔλεγον· Τί πράττωμεν; Μὴ ἐρίζωμεν. Σώζωμεν τὴν ἐλευθερίαν ἡμετέραν, τοὺς ἡμετέρους θεοὺς καὶ νόμους. Φυλάττωμεν τὴν ὁμόνοιαν καὶ μαχώμεθα τοῖς ἔχθροῖς.

Текст № 10

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΣΑΙ

Μακροὺς χρόνους ἡ τῶν Αθηναίων πολιτεία, δημοκρατία ὄνομαζομένη, ἀρετὴν ἔαυτῆς ἐδήλου ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμοις. Οἱ μὲν τῶν Περσῶν στρατοὶ ἀριθμῷ δυνατώτεροι, δεσπότεια δὲ ἀδυνατώτεροι ἦσαν ἢ ὁ Ἑλληνικὸς στρατός.

Πλησίον τῶν Ἑλλήνων πολλοὶ λαοὶ ὥκιζοντο, οἱ Πέρσαι δὲ ἐπικινδυνότατοι ἦσαν. Ο γὰρ πρῶτος τῶν Περσῶν βασιλεὺς Κῦρος ὁ Πρεσβύτερος ἐκράτει οὐ μόνον τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῇ Ασίᾳ Ἑλλήνων. Ἐπεὶ τοὺς πειθομένους οὐκ ἡδίκει, οὗτοι ἐφιβούντο μὲν αὐτόν, ἐμίσουν δὲ οὐ. Καμβύσης δὲ, ὁ νίδιος αὐτοῦ, δεινότατος δεσπότης ἐνομίζετο εἶναι καὶ διὰ τὸ μέγα φρονεῖν ἐμισεῖτο. Υπὸ δὲ Δαρείου τοῦ Καμβύσου, οἱ Ἑλληνες ἐπιέζοντο καὶ ἔτοιμοι ἦσαν τοῖς Πέρσαις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν.

Ἀλλήλοις ἔλεγον· Τί πράττωμεν; Μὴ ἐρίζωμεν. Σώζωμεν τὴν ἐλευθερίαν ἡμετέραν, τοὺς ἡμετέρους θεοὺς καὶ νόμους. Φυλάττωμεν τὴν ὁμόνοιαν καὶ μαχώμεθα τοῖς Πέρσαις.

Πολλοὺς ἐνιαυτοὺς οἱ Ἑλληνες μαχόμενοι τοῖς Πέρσαις διετέλουν. Ἐν τῷ πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμῳ οἱ Ἑλληνες ὁμόνοι ἦσαν, καὶ δὴ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Αθηναίοις συνεμάχοντο, διὸ οἱ Ἑλληνες πολλάκις ἐν πολυχρονίᾳ πολέμῳ λαμπροτάτας νίκας ἐνίκων.

Вправа 12

1. Υγιαίνοιτε. 2. Εἴθε ἀεὶ τὴν ἀλήθειαν λέγοις, ὡς φίλτατε. 3. Πῶς ἀν τις ἐρίζοι ὑμῖν; 4. Εἴθε ἀεὶ τὰ δίκαια ἴσχύοι. 5. Εἴθ' ἄξιοι φαίνοισθε, ὡς νέοι, τῶν ὑμετέρων προγόνων. 6. Σωκράτης ἔλεγε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν, ἵνα ἐσθίοιεν, αὐτὸς δὲ ἐσθίειν, ἵνα ζῷη.

Вправа 12a

Визначте первинну основу у поданих дієсловах.

πράττω, βλάπτω, ἄγω, δέχομαι, βλέπω, κόπτω, ἀλλάττω, παύω, τρέφω, καθαίρω, σπείρω, πυρόω, αἰτέω, σχίζω, αἰτιάομαι, βάλλω, νομίζω, μιαίνω, σφάλλω, δογίζομαι.

Текст № 11

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ

Πρώτους οἱ Πέρσαι Μιλησίους κατεστρέφοντο, αὐτοὺς καὶ τέκνα αὐτῶν ἐφόνευνον, οἰκίας δὲ διέφθειρον.

Ἐπειτα οἱ βάρβαροι πολλὰς νήσους κατελάμβανον. Ὄτε τῇ νήσῳ τὸ Περσικὸν ναυτικὸν πλησιάζοι, οἱ βάρβαροι ἀνθρώπους ἥρπαζον καὶ ἐδούλουν, κωμὰς δὲ ἔκαιον. Τότε δὴ οἱ Ἀθηναῖοι μάλα ἐφοβοῦντο, μὴ οἱ Πέρσαι τὰς Ἀθήνας νικῶν.

Ἀθηναῖός τις Μιλτιάδης τὸ ὄνομα τοὺς πολίτας ἔπειθε ἀξίους τῆς ἐλευθερίας εἶναι. Οὕτως οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύοντο τοῖς Πέρσαις μάχεσθαι. Σπεύδουσι οἱ στρατοὶ εἰς Μαραθώνιον πεδίον, ἔνθα οἱ Πέρσαι ἥδη στρατοπεδεύονται. Οἱ τῶν Ἀθηναίων ὄπλιται δρόμῳ ἐπὶ τοὺς Πέρσας ὁρμώμενοι λαμπροτάτην νίκην νικῶσι. Ο Μιλτιάδης δὲ Ἀθήναζε νεανίαν πέμπει ἀγαθὴν ἀγγελίαν ἀγγέλλειν. Καὶ οὗτος τοῖς πολίταις, "Νίκη", βοᾷ καὶ ὑπὸ τοῦ πόνου ἀποθνήσκει.

Δέκα ἐνιαυτοῖς ὕστερον ἡ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις μάχη ἦν καὶ ἐπὶ τῇ Σαλαμῖνι νήσῳ. Ο Σοφοκλῆς, ὁ τραγῳδοποιός, ἡγεῖτο τὸν χορὸν τῶν ἐφήβων ἐν τῇ ἑορτῇ, ἦν οἱ Ἑλληνες ἥγον μετὰ τὴν ἐπὶ Σαλαμῖνι μάχην.

Вправа 13

1. Τίς ποτε τὰ ἄστρα ἀριθμήσει; 2. Νῦν μὲν ἀναγιγνώσκομεν, ὕστερον δὲ γράψομεν. 3. Τί πρὸς ταῦτα λέξεις; 4. Μή ἔλπιζε τῷ χρόνῳ κακὸν ἔργον ἀποκρύψεσθαι. 5. Ξέρξης ἀναρίθμους στρατιώτας παρεσκευάζετο, ὡς δουλωσόμενος τὴν Εύρωπην. 6. Ο σοφὸς ἐπ' ἀτυχίᾳ ἄλλων ἀνθρώπων οὐ γελάσεται. 7. Παροιμία· Μωρὸς ρίψει λίθον εἰς θάλατταν, καὶ δέκα σοφοὶ οὐκ ἀνέλξουσιν αὐτόν. 8. Οὐδέποτε βουλίσεται ὁ δίκαιος ἀδικεῖν. (Plat.). 9. Ἀνεμος σφοδρὸς οὐ κινήσει πύργον καὶ ψυχὴν ἀόργητον οὐ συναρπάσει θυμός.

Вправа 14

1. Οἱ παλαιοὶ Ἑλληνες τὴν Δῆμητρα θεσμοφόρον ὀνόμαζον. 2. Ανδρὸς χαρακτῆρα ἐκ λόγου γιγνώσκομεν. 3. Περσεφόνη ἐκ τοῦ Ἀιδου Δῆμητρα ἱέτευεν «Ω μῆτερ, ἀπόλυτε τὴν σὴν θυγατέρα». 4. Χεὶρ χειρα νίπτει. 5. Σίσυφος ἐκ Ἀιδου πέτρον τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς χερσὶ κυλίνδει. 6. Τὸν χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανίζομεν. 7. Οἱ Ἑλληνες τὸ τρίτον θεῶ τῷ σωτῆρι ἔσπενδον. 8. Τὸ μὲν ἔαρ ἥδονὴν φέρει τοῖς ἀνθρώποις, η δὲ χειμῶν λύπην καὶ ἐπιμέλειαν. 9. Μή δούλευε τῇ γαστρὶ. 10. Ως

ἀγαθοὶ παῖδες κόσμος εἰσὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός, οὕτως οἱ νακοὶ αἰσχύνην φέρουσι τοῖς τε πατράσι καὶ ταῖς μητράσιν.

Вправа 15

1. Οἱ πιστοὶ κύνες φυλάττουσι τοὺς οἴκους. 2. Ω Πόσειδον, φέρε τοῖς ναύταις σωτηρίαν. 3. Οἱ παλαιοὶ Ἀπόλλω τῶν Μουσῶν ἡγεμόνα καὶ διδάσκαλον ὀνόμαζον. 4. Οἱ ἐν τοῖς τῶν ὁμοίων λόγοις ἄλες ἡδονὴν φέρουσιν. 5. Ἀγαθὸν ἡγεμόνα ἀγαθῷ ποιμένι εἰκάζομεν. 6. Ὁρμος τοῖς μὲν πλοῖοις ἐστὶν ὁ λιμήν, τῷ δὲ βίᾳ ἡ φιλία. 7. Τῷ μὲν ὁρτοὶ ἡ σωφροσύνη πρέπει, τῷ δὲ ἡγεμόνι ἡ ἀνδρεία. 8. Τὸ πῦρ τοῖς Πέρσαις ἦν ἰερόν. 9. Οἱ ποιηταὶ ὥσπερ πατέρες τῆς σοφίας εἰσὶ καὶ ἡγεμόνες. 10. Μηδὲν ἄγαν.

Вправа № 16

1. Μὴ ψεῦσαι· τῷ γὰρ ψευσαμένῳ οὐκέτι πιστεύσομεν. 2. Κῦρος ὁργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ καὶ βουλόμενος αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ἀποστερῆσαι, συνέλεξε πολλὴν στρατιὰν τῶν τε βαρβάρων καὶ τῶν Ἑλλήνων, οἵς ἐπίστευε μᾶλλον ἢ τοῖς Πέρσαις. 3. Πολλάκις ἔθαύμασα, τίσι λόγοις οἱ Σωκράτους κατήγοροι ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὗτος ὁ δίκαιος ἀνὴρ ἄξιός ἐστι θανάτου. 4. Παροιμία· Ποίησον ἀγαθὸν καὶ ὁῖψον αὐτὸν εἰς θάλατταν. 5. Ο Διογένης· οἱ μὲν ἄλλοι κύνες, — ἔφη, — τοὺς ἔχθροὺς δάκνουσιν, ἐγὼ δὲ τοὺς φίλους, ἵνα σώσω.

Текст № 12

‘Ο περὶ τοῦ ὄνου σκιᾶς λόγος

Δημοσθένης ὁ ὁρτωρ λέγειν ποτὲ καλυόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἔφη βούλεσθαι αὐτοῖς ὀλίγα διηγήσασθαι. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐσιώπησαν ὡς ἀκουσόμενοι, καὶ ὁ ὁρτωρ ἔλεξε τάδε· Νεανίας ἐμισθώσατό τινι ὄνον ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Μεγάρα πορευσόμενος. Ἐπεὶ δ' ἐγίγνετο μέσον ἡμέρας καὶ ὁ ἥλιος σφόδρα ἔφλεγε, ἐκάτερος αὐτῶν ἐβούλετο ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὴν τοῦ ὄνου σκιάν. Εἰργον δ' ἀλλήλους· ὁ μὲν δεσπότης λέγει· Ἐμίσθωσά σοι τὸν ὄνον μόνον, ἀλλ' οὐ ὄνον σκιάν. Διὰ τοῦτο οὐκ ἔάσω σοι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ὑποδύεσθαι. Ο δὲ νεανίας ἀποκρίνεται· Ή σκιὰ ἔπειται τῷ κυρίῳ ἔαυτῆς. Ἐγὼ ἐμισθωσάμην τὸν ὄνον καὶ διὰ τοῦτο ἔχω ἔξουσίαν καὶ τῇ σκιᾷ τοῦ ὄνου χρῆσθαι. Καὶ ταῦτα διηγησάμενος Δημοσθένης ἐσιώπησεν. Ἐπεὶ δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέοντο τελευτὴν ποιήσασθαι τοῦ λόγου, Εἴτα περὶ μὲν ὄνου σκιᾶς, — ἔφη, — βούλεσθε ἀκούειν, περὶ δὲ τῶν σπουδαίων οὐ βούλεσθε.

Вправа № 17

1. Ἡ γλῶττα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν. 2. Τοῖς Λακεδαμονίοις οὐδὲν αἰσχιον ἦν ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβαλεῖν καὶ τὴν τάξιν ἀπολιπεῖν καὶ ἐκ μάχης φυγεῖν. 3. Οὐδεὶς ἀλύπως τὸν βίον διήγαγεν. 4. Σοφία γάρ ἐστι καὶ μαθεῖν ἀ μὴ νοεῖς. 5. Οὐκ ἀν ποτε δίκαιος ἄδικος γένοιτο. 6. Δοῦλοι καὶ δεσπόται οὐκ ἀν ποτε γένοιντο φίλοι. 7. Ἀλκηστις, ἡ Πελίου θυγάτηρ, ἡθέλησε μόνη ὑπὲρ τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ἀποθανεῖν.

8. Κάλλιστον τὸ Ἀντιγόνης παρὰ Σωφοκλεῖ· «Οὐ μισεῖν, ἀλλὰ φιλεῖν ἔφυμεν». 9. Ἡράκλειτος λέγει ως δὶς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἀν ἐμβαίης. 10. Ἡ σοφία δήπου εὐτυχία ἐστί· τοῦτο δὲ κὰν παῖς γνοίη. 11. Ἐγνω δὲ φῶρα καὶ λύκος λύκον.

Вправа № 18

1. Ἐν τῇ Λιβύῃ παντοῖα γένη ζώων ἐστίν. 2. Θέρους τὰ μὲν ἀνθη ἐν τοῖς κήποις, τὰ δὲ δένδρα ἐν τοῖς ἄλσεσι θάλλει. 3. Άπλα ἐστι τῆς ἀληθείας ἔπη. 4. Παλαιὸς λόγος ἐστίν· ύγιης ψυχὴ ἐν σώματι ύγιει. 5. Κακῆς ἀπ' ἀρχῆς γίγνεται τέλος κακόν (Eurip.). 6. Οἱ ποιηταὶ τοῦ βίου χειμῶνα τὸ γῆρας ὄνομάζουσιν. 7. Τῷ μὲν ξίφει ἀποκτείνετε τὸ σώμα, τῷ δὲ πάθει διαφθείρετε τὴν ψυχήν. 8. Δημοσθένης ἔλεγε τὸ μέλλον ἄδηλον εἶναι πᾶσιν ἀνθρώποις. 9. Ο θάνατος τοῖς ύγιεσι καὶ τοῖς ἀσθενέσι κοινός ἐστιν. 10. Κερατίνη· εἴ τι οὐκ ἀπέβαλλες, τοῦτο ἔχεις· κέρατα δὲ οὐκ ἀπέβαλλες, κέρατα ἄρα ἔχεις.

Вправа № 19

1. Τοῖς Κύκλωψιν ὀφθαλμὸς ἐν μέσῳ τοῦ μετώπου ἦν. 2. Η παροιμία λέγει· κακοῦ κόρακος κακὸν φόνος. 3. Ο λύκος τὴν τρίχα, οὐ τὴν γνώμην ἀλλάττει. 4. Οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰδίοπες τοὺς γῦπας ἐνόμιζον ιεροὺς καὶ ὁ νόμος ἐκέλευε γῦπα μὴ φονεύειν. 5. Οἱ τῶν Ἑλλήνων ὄπλιται ἐπὶ φάλαγγος ἐτάττοντο. 6. Αἱ Μοῦσαι καὶ ὡπα καὶ ὅπα ἔχουσι καλήν. 7. Ο ἀνθρωπίνος βίος μεστός ἐστι φροντίδων ἀπὸ νεότητος μέχρι θανάτου. 8. Οἱ ἀνθρωποι μᾶλλον πιστεύουσι τοῖς ἔαυτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς ωσίν. 9. Ἄγει πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν χρόνος. 10. Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἢ δ' ἔρις ἔριν. 11. Ο γραμμάτων ἀπειρος οὐ βλέπει βλέπων. 12. «Διὰ τοῦτο, — ἔφη Ζήνων ὁ φιλόσοφος, — δύο μὲν ὥτα ἔχομεν, στόμα δ' ἐν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν.»

Вправа № 20

1. Ἐξ ὄνυχος λέοντα γιγνώσκεις. 2. Η τῶν λεόντων ϕώμη ἐστὶν ἐν τοῖς ὄδοιςι καὶ ἐν τοῖς ὄνυξιν. 3. Χρόνος ἀπαντα εἰς Λήθην ἄγει. 4. Πάσης τέχνης ἀρχὴ χαλεπή. 5. Άλεξάνδρου βασιλεύοντος ἡ Ἑλλὰς τοῖς Μακεδόσιν ἐδούλευεν. 6. Οὐ χρὴ ἀποβλέπειν εἰς τὸν λέγοντα, ἀλλ' εἰς τὰ λεγόμενα. 7. Πολλοὶ κακῶς πράττουσι, οὐκ ὄντες κακοί (Men.). 8. Η ἀρχὴ λέγεται ἡμισυ εἶναι παντός. 9. Κούφως φέρειν χρὴ θνητὸν ὄντα συμφοράς (Eurip.). 10. Οἶνου δὲ μηκέτ' ὄντος οὐκ ἐστιν Κύπρις οὐδὲ ἄλλο τερπνὸν οὐδὲν ἀνθρώποις ἔτι (Eurip.). 11. Τῶν γερόντων λεγόντων οἱ νεανίαι ἀκούοντων.

Вправа № 21

1. Διὰ τὴν τοῦ Προμηθέως κλοπὴν πολλὰς οἱ ἀνθρωποι τέχνας ἔχουσιν. 2. Ο τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς πρὸ τῆς μάχης θύει τοῖς θεοῖς βοῦν καὶ σῦν καὶ οἶν. 3. Αἱ γράες τερπνοὺς μύθους τοῖς παισὶ λέγουσιν. 4. Περὶ τῶν σιγὴν ἔχόντων παροιμία ἐστίν· βοῦς αὐτοῖς ἐπὶ γλώττης ποδὶ ἐπιβαίνει. 5. Ο ἔξεστι Διῖ, οὐκ ἔξεστι βοῖ. 6. Κοινὸς χῶρος ἀπασι πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν. 7. Ομηρος τοὺς βασιλέας λέγει ποιμένας τῶν λεῶν. 8. Ζεὺς τὸν Ἐρμῆν ἔπειμψε πρὸς τὴν Καλυψῶ ἀποπέμψαι Όδυσσεα εἰς τὴν Ιθάκην. 9. Πλάτων τὴν Σαπφῶ δεκάτην Μοῦσαν λέγει. 10. Πειθοῖ καὶ λόγω τὰς ἔχθρας διαλύομεν.

Вправа № 22 (основы на гласные и числительные)

1. Ἀνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον (Arist.). 2. Μία χελιδὼν ἔαρ οὐ φέρει. 3. Λέαινα ὄνειδιζομένη ύπ' ἀλώπεκος, ὅτι διὰ παντὸς τοῦ χρόνου ἔνα τίκτει· "ἔνα" ἔφη,

"ἀλλὰ λέοντα". 4. Κατὰ Ἐρατοσθένη τῆς γῆς ὁ ἥλιος ἀπέχει σταδίων ὅκτω καὶ ἔβδομήκοντα μυριάδας. 5. Ὁ βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ, ὁ δὲ ναιρὸς ὀξὺς, ἡ δὲ πεῖρα σφαλερὴ, ἡ δὲ κρίσις χαλεπή (Hipp.). 6. Ταχὺς νοῦς πολλάκις ἐστὶν ἐν σώματι βραδεῖ. 7. Αριστοτέλης τῆς παιδείας τὰς μὲν όίζας πικρὰς εἶναι λέγει, τοὺς δὲ καρποὺς γλυκεῖς. 8. Αριστοτέλης γράφει τὴν μίμησιν πάσης τέχνης ἀρχήν· πάντα γάρ ἐκ τῆς φύσεως εἶναι. 9. Πολλάκις βραχεῖα ἡδονὴ μακρὰν λύπην τίκτει. 10. Ἡ τῶν ἀνθρώπων ψυχὴ καὶ ἐν ἀτυχίαις μεστή ἐστιν τῶν ἡδειῶν ἐλπίδων.

Βιράβα № 23

1. Ἐὰν μὲν δίκαια πράττης, μηδὲν φοβηθῆς. 2. Γοργίας ὑπὸ Σωκράτους ἐν τοῖς λόγοις συμποδισθεὶς ἡναγκάσθη ἐναντίᾳ αὐτῷ αὐτῷ λέγειν. 3. Ἔνιοι φιλόσοφοι ἐνόμιζον τὴν ψυχὴν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν ζῆν. 4. Αριστοτέλης ἐρωτηθεὶς, τί τῶν ζώων κάλλιστόν ἐστι, Ἀνθρωπος, ἔφη, τὴν ψυχὴν παιδείᾳ κοσμούμενος. 5. Τῶν παλαιῶν φιλοσόφων οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι πάντα κινεῖται, οἱ δὲ, ὅτι οὐδὲν ἄν ποτε κινηθείη. 6. Σιμωνίδης ἐρωτηθείς, πότερον αἰρετώτερός ἐστι πλούτος ἢ σοφία, Ἀγνοῶ, ἔφη, ὅρω δὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας φοιτῶντας. 7. Δεῖ τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ἄριστοι (Plat.).

Βιράβα № 24

1. Οἱ Ἀθηναῖοι πρῶτοι ὡς θεὸν τετιμήκασιν Ἡρακλέα. 2. Πεισίστρατος Σόλωνα ἐτετιμήκει καὶ τοὺς πλείστους νόμους αὐτοῦ ἐπεφυλάχει. 3. Οἱ ἐν Ὄλυμπίᾳ νενικηκότες ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων μάλα ἐτιμῶντο. 4. Ἡ Σφίγξ ἀπέκτεινεν ἔκαστον, ὃς μὴ λελύκοι τὸ αἴνιγμα. 5. Νόμος Σόλονός ἐστι μὴ κακολογεῖν τοὺς τετελευτηκότας. 6. Διογένης, ὁ εὔτελής καὶ αὐτάρκης φιλόσοφος, ἐπεὶ ποτ' ἐθεάσατο, ὅτι παῖς ταῖς χερσὶν ἔπινεν, τὴν κοτύλην ἐκρίπτει τῆς πήρας καὶ λέγει «Παιδὸς εὐτέλεια νενίκηκε με». 7. Ξέρξης συλλέξας τὴν μεγάλην στρατιὰν ὀρμάτῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὡς τιμωρησόμενος τοὺς Ἀθηναίους, οἱ τοῖς ἐν τῇ Ασίᾳ Ἰωσιν ἐβεβοηθήκεσαν.

Βιράβα № 25

1. Τοῖς θεοῖς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολλοὶ νεῷ ἴδρυνται. 2. Ωμολόγηται παρὰ πάντων ἐν τοῖς ποιηταῖς πλέον τὴν φύσιν ἢ τὴν τέχνην ἰσχύειν. 3. Τοῦτο εἰς ὕδωρ γέγραπται. 4. Αντισθένης ὁ φιλόσοφος ἐπαινούμενός ποτε ὑπὸ πονηρῶν· «Φοβοῦμαι, — ἔφη, — μὴ κακόν τι ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένον ἦ». 5. Λάκων τις ἐρωτώμενος, διὰ τί ἡ Σπάρτη οὐ τετείχισται· «Οἱ ἄνδρες, — ἔφη, — εἰσὶ Σπάρτης τείχη». 6. Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἀπασιν ὀριστο τοῖς ἀμαρτάνουσι ζημίᾳ· θάνατος, ὥστε δι' αἵματος γεγράφθαι λέγονται. 7. Τὸ σῶμά τινες λέγουσι σῆμα εἶναι τῆς ψυχῆς ὡς τεθαμμένης ἐν αὐτῷ τέθαπται γάρ, ὡς Πυθαγόρας λέγει, ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι. 8. Σωκράτης ἐλεγει κρείττον εἶναι κεκτῆσθαι φύλων ἀγέλην ἢ βοῶν. 9. Βίων ὁ σοφιστής, ὅρων τινα φθονερὸν σφόδρα κεκυφότα, Ἡ τούτω, ἔφη, μέγα κακὸν συμβέβηκεν, ἢ ἄλλω μέγα ἀγαθόν.

Βιράβα № 26

1. Ἡδη Ἀναξαγόρας ὁ φιλόσοφος ἐδίδασκε τὸν ἥλιον τῇ σελήνῃ ἐντιθέναι τὸ φῶς. 2. Ἡ μωρία δίδωσι ἀνθρώποις κακά. 3. Δημόκριτος ὑποτίθεται τάς τε ἀτόμους καὶ τὸ κενόν· αὐταὶ δὲ δίνη φερόμεναι συνίστανται καὶ διῆστανται. 4. Πυθαγόρας

εῖπεν, ὅτι ἡ ψυχὴ μεθισταῖτο εἰς ἄλλα σώματα. 5. Οἱ σοφισταὶ τοῖς μὴ ἔχουσι χρήματα διδόναι οὐκ ἔθελον διαλέγεσθαι. 6. Παρ' Εὔκλείδῃ τις, ἀρξάμενος γεωμετρεῖν, ὡς τὸ πρῶτον θεώρημα ἔμαθεν, ἥρετο τὸν Εὔκλείδην· Τί δέ μοι πλέον ἔσται ταῦτα μανθάνοντι; Καὶ ὁ Εὔκλείδης, τὸν παῖδα καλέσας, Δός, ἔφη, αὐτῷ τριώβολον, ἐπειδὴ δεῖ αὐτόν, ἐξ ὧν μανθάνει, κερδαίνειν. 7. Ἀλέξανδρος, αἰτήσαντος Διογένους δοάχμην, Οὐ βασιλικόν, ἔφη, τὸ δῶρον. Τοῦ δὲ εἰπόντος· Οὐκοῦν δὸς τάλαντον, Άλλ' οὐ κυνικόν, ἔφη, τὸ αἴτημα. 8. Ἐλευθέρους ἀφῆκε πάντας ἡ φύσις, οὐδένα δὲ δοῦλον πεποίηκεν. 9. Κλεινὸν τὸ τοῦ Αρχιμέδους· «Δός που στᾶ, καὶ κινῶ τὴν γῆν». 10. Διογένης, φιλοσόφου τινὸς λέγοντος, ὅτι οὐκ ἔστι κίνησις, ἀναστὰς περιεπάτει. 11. Σωκράτης ηὔχετο θεοῖς ἀπλῶς τὰ ἀγαθὰ διδόναι· τούτους γὰρ κάλλιστα εἰδέναι, ὅποια ἀγαθά ἔστιν. 12. Οὐκ οἶσθ' ὅ τι ζῆς, οὐδ' ὁ δρᾶς, οὐδ' ὅστις εῖ (Eurip.).

Вправа № 27

1. Ἡδη Ἀναξαγόρας ὁ φιλόσοφος ἐδίδασκε τὸν ἥλιον τῇ σελήνῃ ἐντιθέναι τὸ φῶς. 2. Οἱ νόμοι τοιοῦτοί εἰσιν, οἵοι οἱ τιθέντες. 3. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μέτρον εὐδαιμονίας τὰς τῆς γαστρὸς ἡδονὰς τίθενται. 4. Οἱ παλαιοὶ τοῖς νεκροῖς ὄβολὸν εἰς τὸ στόμα κατετίθεσαν, ἵνα διδοῖεν Χάρωνι. 5. Δὶς δίδως, ἐὰν ταχέως διδῶς. 6. Ἡρακλῆς λέγεται φυτεῦσαι Όλυμπίασιν ἐλαίαν, ἀφ' ἣς οἱ στέφανοι τοῖς νικήσασιν ἐδίδοντο. 7. Τίθεται τοὺς νόμους ἑκάστη ἡ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὐτῆς συμφέρον, δημοκρατίᾳ μὲν δημοκρατικούς, τυραννίς δὲ τυραννικοὺς καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. (Plat.) 8. Πλάτων φήσι, τὸν Ἀιδηνὸν ἐπονομασθῆναι Πλούτωνα, ὅτι ἐκ τῆς γῆς ἀνίεται ὁ πλοῦτος. 9. Οἱ σοφισταὶ, τἄλλα σοφοὶ ὄντες, τοῦτ' ἀτοπὸν ἐργάζονται πρᾶγμα· φάσκοντες γὰρ ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι, πολλάκις κατηγοροῦσι τῶν μαθητῶν, ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐτούς, τούς τε μισθοὺς ἀποστεροῦντες καὶ ἄλλην χάριν οὐκ ἀποδιδόντες, εὐ παθόντες ὑπ' αὐτῶν (Plat.).

Вправа № 28

1. Κάτων ἐνόμιζε τὴν τῶν Ρωμαίων δύναμιν ἀπολεῖσθαι, εἰ οἱ νεανίαι ἐμπλήσθειεν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. 2. Χαλεπόν, μὴ παραδείγματι χρώμενον, ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαι τι τῶν μειζόνων. (Plat.) 3. Διογένης, ἴδων μάχαιραν ἐρριμμένην, εἶπε· Τίς σε ἀπώλεσεν ἢ τίνα σύ; 4. Διαφθαρέντες ἀργυρίῳ, τινὲς ὅλην τὴν πόλιν ἀπώλεσαν. (Arist.) 5. Οὐδὲν κακὸν γὰρ ὁδίως ἀπόλλυται. 6. Διὰ γυναικῶν ὕβρεις πολλαὶ τυραννίδες ἀπολώλασι. (Arist.) 7. Ἀντιφῶν ὁ σοφιστὴς προσελθὼν Σωκράτει ἔλεξε τάδε· Ω Σώκρατες, σιτία τε σιτεῖ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα, καὶ ἴμάτιον ἡμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ χειμῶνος. (Xen.) 8. Η σαλαμάνδρα, ᾧς φασι, διὰ πυρὸς βαδίζουσα, κατασβέννυσι τὸ πῦρ. (Arist.)